

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nrul de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Trăiască Vasile Lucaciu!

O telegramă, despre care am pomenit ieri, a scormonit, în tusculanul său, pe leul din Șișești. Conferența electorală din Beiuș, a oferit pe cale telegrafică candidatura la mandatul cercului vechiului și neînfrântului luptător dr. Vasile Lucaciu, secretarul general al partidului național. Târziu în noapte am fost avizați că a și sosit răspunsul din Șișești: *Vasile Lucaciu a primit candidatura.*

Vestea aceasta va străbate ca un fulger în toată lumea românească, stârnind mare și generală însuflețire. Căci numele acesta, care alimentase visele neamului aproape două decenii, mai are și azi atâta putere de sugestie încât la sunetul lui [să facă să vibreze toate inimile, toate dorurile românești. Și pentru succesul luptei dintr'un cerc din Bihor de aceasta eră nevoie. De o însuflețire unanimă a neamului întreg, care să ridice pe toată linia moralul adânc zdruncinat al acestor cercuri.

Cine putea altul naște această însuflețire decât numele lui pe care-l cântă doinele, pe care-l spun poveștile, numele cel mai popular, ce a existat vre-odată la noi românii? Cine putea altul s'o facă asta decât el care și-a meritat dragostea și popularitatea aceasta, nu prin fraze, nici prin declarații, ci prin martiriul temnițelor, prin un martiriu, care nu este mai mic decât al unui Silvio Pelico și care a fertilizat atât de mult cauza neamului nostru. Dela el încoaci au fost mulți pe cari i-a luat faima pe aripile sale, mai mult ori mai puțin meritându-o, nu a fost însă nici unul să-și fi răscumpărat renumele prin sacrificii și suferințe, cari în loc să-l îndoiaie aveau darul să-l facă tot mai dârz și îndărătnic.

Cu toate acestea, după ce ideea mare a politice memorandiste nu izbutise așa precum s'ar fi așteptat și cum trebuia în urma multelor sacrificii — ca și cum și-ar fi legat vieța de această idee, el apune deodată cu ea, retrăgându-se par'că desgustat, decepționat, ostenit. Era oare aceasta o reacție, aceeaș care în 1848 aruncase în completă apatie pe nenorocitul erou al armelor române, ori dezgustul intrigelor cari de obicei nasc pe urma nesuccesului politic și cari nu l-au cruțat nici pe dânsul, ori ostenise într'adevăr luptătorul, nu vrem să cercetăm noi aci. Un lucru însă știau toți, cari cunoșteau energiile pe câte le-a asumat omul acesta: că leul din Șișești n'a murit, ci doar me. Că va veni o zi când se va deștepta, și n'aceea zi terenul luptelor noastre își va recăpăta din nou pe personificatorul forței aspirațiilor și dorințelor noastre naționale. Căci el a fost nu numai o sinteză a acestor dorințe și aspirații, ci și o imagine vie a puterii trebuitoare pentru întruparea lor.

Ziua aceasta a sosit. Al Beiușului este meritul de a-l fi readus pe Lucaciu în arenă. A Beiușului rămâne însă și marea răspundere de a-l alege pe Vasile Lucaciu. Căci Vasile Lucaciu nu este iertat să cadă. El duce în cercul Beiușului nu steagul de simplu candidat al unui cerc electoral, ci steagul nostru al tuturor, steagul, care simbolizează trecutul, prezentul și viitorul nostru național.

În cercul Beiuș trebuie să dispară acum orice disensiune, orice resentiment care ar putea să desbina și nu să unească. Mai ieri alaltăieri ziarul nostru a fost bănuit că din motive profesionale a combătut pe episcopul gr.-cat. al Orăzii-mari, iar cunoscutul profesor de acolo Radu Gedeon ne acuză de-a dreptul ca inspirați în toate actele noastre de tendențe profesionale. Candidarea părintelui Lucaciu, vine nu se poate mai la vreme, ca să dea cea mai elocventă demințire acestor acuzațiuni. Și iarăși, ea vine să ni-i pună la probă pe acuzatorii noștri, să le ia, odată pentru totdeauna din mâni arma aceasta, cu care isbutesc câte odată să se apere. Li vom urmări acum cu deosebită atenție în toți pașii lor.

Cât pentru alegătorii din cerc, ei să nu peardă niciodată din vedere că o lume întreagă de români privesc la dânsii. Să nu uite nici pe un moment controlul acesta al neamului întreg, cari îi urmărește. Gândindu-se mereu la el, acesta le va fi un mare reazim în orice moment de slăbiciune, de îndoială. Căci este totuși un mare lucru când ști că pentru un fapt al tău ușuratic ori slab de înger, îți atragi hula și blestemul unui neam întreg. Este totuși mare lucru când ști că prin o nemernicie a ta tu faci să roșească obrazul nu numai al tău, nici măcar al unui cerc, ci al unui popor întreg. Iar din momentul în care beiușenii și-au ales pe Lucaciu de candidat al lor, toate cad îndoite în cumpănă pentru ei. Li conjurăm deci, în numele tuturor, să fie toți, dacă va fi nevoie, chiar eroi, pentru a duce steagul național la izbândă.

Trăiască Vasile Lucaciu!

În contra școalelor românești. În ședința din urmă a comisiunii administrative a comitatului Timișoara s'a făcut iarăș politică. Raportul comisiunii spune că în școalele românești din Stamura, Jebeli, Iacoș, Ohaba-Forgaci, Sârbova etc. limba ungurească este neglijată. Comisiunea a hotărât să roage pe ministrul instrucției publice să adreseze acelor școale o admonestare. Pe ce bază d-nii funcționari fac pedagogie?

Liberalism și democrație.

De Ioan Slavici.

II.

Recunoscută odată falsitatea sistemului reprezentativ, oamenii de bună credință și-au dat și tot își mai dau silința de a-l corecta.

Forma pentru corectarea lui sunt reducerea censului, sufragiul universal, votarea în secret, obligativitatea votului și reprezentarea minorităților.

E învederat, că prin reducerea censului se sporește numărul alegătorilor și astfel ne apropiem de întruparea idealului, ca obștia să hotărească ea însăși mersul vieții comune. La întruparea acestui ideal nu ajungem însă prin chiar suprimarea censului, deci prin sufragiul universal, căci tot majoritatea voturilor exprimate dă hotărârea, iar majoritatea aceasta e totdeauna minoritatea cetățenilor, o minoritate mai mare dar minoritate, pe care oamenii de rea credință prin împărțirea colegiilor electorale și prin procedura electorală pot s'o reducă astfel, că tot ei străpânesc în numele tuturor și fac numai ceea ce se potrivește cu interesele lor particulare.

Cu cât mai mulți sunt alegătorii, cu atât mai mulți sunt între dânsii și oamenii lipsiți de pricepere, slabi de înger ori rău porniți, cari se lasă să fie amăgiți, întimidați ori corupți și-și dau votul potrivit cu dorința celor de reacredință. Sufragiul universal e dar un pas înainte spre bine, dar prețuiește puțin, dacă colegiile electorale nu sunt egale și dacă nu se dau garanții sigure, că alegătorul poate să-și dea votul în deplină libertate.

Drept asemenea garanție e luată votarea în secret, pe care mulți o socotesc lucru mare.

Adevărul e, că tot ceea ce se face în secret e mai prejos de dignitatea omenească. Omul se ascunde — nu când face un lucru bun, ci când se rușinează de fapta, pe care o săvârșește. Cetățeanul cu virtute, care-și dă seamă despre ceea ce voiește, își dă părerile pe față, le susține fără de sfială și-și exprimă votul cu toată hotărârea: votarea în secret e o concesiune făcută nemernicilor, o încurajare pentru corupțiune și pentru oamenii de rea credință un îndemn de e născoci și mai diavolești mijloace pentru siluirea conștiințelor. Cu atât mai slabă garanție e obligativitatea votării.

Cetățeanul, care nu îndrăznește ori nu vrea să-și dea votul, nu e în înțelesul larg al cuvântului vrednic să-l aibă. Că nu e vrednic cel ce nu îndrăznește să-l dea, aceasta

e mai presus de ori și ce îndoială, și nici un bine nu poate să-i aducă obștei o hotărâre luată cu ajutorul siluit al celor nevrednici. Sunt însă mulți oameni cum se cade, cari nu-și dau votul fiindcă știu prea bine, că votul lor nu prețuește nimic, căci hotărârea tot tovarășia oamenilor de rea credință are s'o dec. Iar dacă așa este, nu-mai exprimarea pe față a votului are înțeles, ca protestarea bărbătească contra mișelilor ce se fac.

Garantje mai serioasă e dar numai reprezentarea minorităților, căci îndată-ce se știe, că minoritățile își vor da și ele reprezentanții, silințele de-a amăgi, de-a corupe și de-a violenta conștiințele nu mai au rațiune. Rămâne însă întrebarea, cum ar să se facă reprezentarea minorităților pentruca prin ea să se rezolve în adevăr cestiunea.

Orișicum s'ar rezolva cestiunea aceasta, sistemul reprezentativ rămâne tot fals, căci sunt o mulțime de lucruri, la care alegătorii nu se gândesc când își dau votul și nici chiar cel mai de bună credință dintre reprezentanți nu poate să exprime în toate împrejurările convingerile, sentimentele ori voința tuturor alegătorilor săi și astfel azi unii, mâne alții sunt nemulțumiți cu felul, în care sunt reprezentați.

De acest neajuns nu putem scăpa nici chiar prin cele mai amănunțite programe, căci împrejurările și astfel și părerile oamenilor se schimbă de azi pe mâne și tocmai omul de bună credință nu poate să știe, ce va fi nevoit să facă după trecerea unui timp oarecare.

Rămâne dar tot ca puțini să stăpânească în numele tuturor și potrivit cu interesele obștești, și totul atârână-dela priceperea și dela bunăvoința acestor puțini.

Stăpânirea adevărată a obștei, democrația în înțelesul propriu al cuvântului, nu se realizează nici prin sufragiul universal, nici prin votarea secretă, nici prin obligativitatea votării, nici prin reprezentarea minorităților și experiențele au dovedit, că corpurile reprezentative, orișicât de conștiincios

ar fi ele alese, adeseori intră în conflict cu simțământul comun al cetățenilor.

Un exemplu frumos.

Astă primăvară adunarea reprezentativă a cantonului de Geneva, ai căruia cetățeni sunt în majoritate covârșitoare calviniști, a votat sub înrâurirea faptelor petrecute în Franța o lege, prin care s'a hotărât separațiunea dintre biserică și stat. Puținii catolici, care sunt cetățeni ai cantonului, au protestat contra acestei legi și au susținut, că ea nu se potrivește cu simțământul comun al obștei din canton. În urma acestei protestări legea a fost dată ad *referendum*, adecă supusă unei votări obștești, unui *plebiscit*, cum se zicea în timpul lui Napoleon III — și a fost respinsă cu mare majoritate. Aceia, cari au respins-o, n'au fost puținii catolici, ci numărșii calviniști, cari nu voiau să jignească pe concetățenii lor de altă confesiune.

Acest »referendum« e fără îndoială cel mai bun corectiv al sistemului reprezentativ, căci, dacă se știe, că în fiecare clipă se poate face apel la obște, nu numai nu se mai fac presiuni asupra alegătorilor, dar și reprezentanții aleși își dau în toate împrejurările silința de a nu se pune în conflict cu simțământul comun al obștei.

Sunt multe nemulțumirile, multe amărăciunile, multe sguđuirile sociale, cari pot să fie înlăturate prin acest »referendum«, numai însă dacă simțământul comun e bine dezvoltat și cetățenii țin să trăiască în pace și în bună înțelegere. Dacă nu e bine dezvoltat simțământul comun, el se dezvoltă încetul cu încetul prin asemenea votări obștești, căci oameni suntem cu toții și nimeni nu-și exprimă votul fără ca să-și fi dat seamă, dacă face ori nu o nedreptate exprimându-l așa cum vrea. Sunt multe legile cari ar fi fost respinse, dacă ar fi fost supuse unei votări obștești și multe frământările sociale, cari ar fi fost înlăturate prin respingerea unor asemenea legi.

De ce se va ocupa camera la toamnă? Ministrul Apponyi în convorbirea avută cu un redactor al lui »P. Ll.« — pe care o reproducem în resumat la alt loc al numărului nostru prezent — s'a exprimat și asupra programului de muncă al camerei, după re deschiderea ei, care va avea loc în luna lui Octomvrie, în termenii următori:

»Cu privire la chestia aceasta ministerul n'a luat încă hotărâre. Pe lângă transacție probabil vor fi puse la ordinea zilei mai multe proiecte referitoare la consolidarea țării. În rezortul meu intenționez să folosesc în mare măsură timpul camerei și acest lucru îl vor face probabil și ceilalți miniștri«.

Numai Andrassy nu va molesta camera cu — votul universal.

Compromisul. Desbaterile pentru compromis vor reincepe în 20 Sept. Hotărârea finală se va aduce probabil în 25 Sept.

Mandatul dela Careii-mari. Conte Károlyi Mihály a refuzat mandatul dela Careii-mari, care i-se oferise lui mai întâi ca o parte a inventarului familiar. Comitetul partidului kossuthist local a hotărât să susție candidatura lui Papp Béla. Combinația cu Kossuth Lajos Todor se înlătură.

Tittoni și Aehrenthal. Întâlnirea celor doi miniștri de externe la Semmering va avea loc în Septemvrie. În cercurile politice i-se atribuie o importanță și mai mare decât întâlnirii dela Desio. Problemele politice discutate acolo, la Semmering vor găsi soluția lor definitivă. Tittoni va remite M. Sale o scrisoare autografă a regelui Vittorio Emmanuele.

Alegerea patriarhului sârbesc. În ședința de Luni a congresului național sârbesc, întrunit la Carloviș, s'a primit propunerea de a se lua demersuri la regele cu privire la convocarea în ședință extraordinară a congresului național sârbesc pentru a se alege patriarh și cu privire la chestiile ce vor avea să se discute la acest congres. Intre altele s'a propus să se reformeze și regulamentul referitor la venitele patriarhului.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Prilej de ceartă.

Scenetă de Henri Lavedan.

Persoanele:

Domnul.

Doamna.

Servitoarea.

Domnul și doamna iau dejunul.

Domnul: Iacă în sfârșit avem timp frumos. A plouat zilele trecute într'una.

Doamna: Da, nu-i nici o pagubă.

Domnul: Se începe primăvara draga mea.

Doamna: (suspinând). A! ce păcat că nu suntem milion... (aici domnul îi aruncă o privire groaznică, care o oprește tocmai când era să gale vorba. Ea face pentru un moment, apoi, cu jumătate gură). Ei bine! Ce ți-e! Nu te înțeleag.

Domnul: (cu răceală și neglijent). Nimic.

Doamna: Imi bat capu 'nzadar...

Domnul: (cu un început de neliniște). Nimic dacă-ți spun.

Servitoarea pleacă.

Doamna: Ei bine, ai să mi-o spui îndată...

Domnul: Nu vreau să vorbești astfel de lucruri când nu suntem numai noi amândoi.

Doamna: Ce fel de lucruri?

Domnul: Cuvinte de cari mi-ai spus adineaori: »Ce păcat că nu suntem milionari!«

Doamna: De ce nu? Pentru servitoare?

Domnul: Firește, pentru ea, pentru servitoare.

Doamna: A! Dar știe ea bine că nu avem bo-

gățiile lui Rotschild. Dacă îți închipuiești, că n'a băgat de seamă asta de doi ani, de când e la noi, ești naiv de tot, zău ești naiv!

Domnul: Puțin îmi pasă! Nici nu se plătește să mi-o spui! Ei, și-apoi? Cum? Avem cu avearea noastră frumușică o locuință modestă, nu-i vorba, dar asta nu exclude posibilitatea ca să fim bogați, groaznic de bogați.

Doamna: Atunci îți place mai mult să te țină oamenii de sgârcit?

Domnul: Nici de sgârcit, nici de risipitor. Pretind însă să nu se povestească nimic în fața servitorilor despre afacerile noastre. Nu-i un lucru tocmai atât de greu. Da nu, tu ai avut totdeauna nesocotința de a vorbi despre lucrurile noastre cele mai secrete tocmai când ne aflam la masă cu servitoarea de față.

Doamna: Lucrurile cele mai secrete! Știi că ești caraghios!

Domnul: Sunt cum sunt!

Doamna: Am zis, uite, cuvânt de cuvânt ce am zis: »Ce păcat că nu suntem milionari!«

Domnul: Strigă-o și mai tare ca să te audă și mai bine.

Doamna: Zău, că înu văd ce păcat am făcut cu asta.

Domnul: Nu zic, că ai făcut vre-un păcat! Dar trebuie să spui așa ceva? Ajungi printr'asta la vre-o avere? Nu. Ei bine atunci de ce să strigi?

Doamna: Pentru nimica, prietinel meu. Numai ca să vorbesc, iacă așa. Cred că-mi permiți ca să vorbesc la masă.

Domnul: Sunt și alte subiecte de conversație, slavă Domnului, mult mai interesante.

Doamna: Mai interesante decât a fi milionar? A! Nu cumva ceva mai interesant. Dar lasă să gățăm odată cu această vorbă nenorocită, aș prinde altfel mânie...

Domnul: Ar fi pagubă.

Doamna: ...Și n'am poftă de așa ceva.

Domnul: Ai dreptate. Când vorbești altceva, spune tot ce vei vrea, puțin îmi pasă. Dar știi tu cum sunt servitorii: țin minte toate flecurile și le înțeleg tot deandosele. Mai apoi numai că-i vezi că povestesc în bucătărie: »A! Tocmai se plânge doamna că n'are parale. Trebuie că nu le umblă norocul, trebuie că au avut pierderi mari«. Și mai apoi se răspândește în întreg Parisul, și stai să-ți sari din piele.

Doamna: Faci din purece un armăsar. Dacă crezi că dau servitorii atâta importanță fiecărui cuvântel, pe care-l rostim...

Domnul: Așa e, așa e.

Doamna: Sunt alte lucruri pe cari le țin cu atât mai bine minte. Iacă, neghiobia cu care îmi tai totdeauna vorba din gură, când vorbesc mai bine, apoi privirile tale furioase, apoi tăcerea ta. De cele mai multe ori ei n'ar fi băgat nimica în seamă; dar tu, cu marafeturile tale le atragi atenția și-i faci să urmărească toate. A! ești un răutăcios, zău răutăcios!

Domnul: Taci. Uite-o.

Servitoarea intră.

Doamna: Mâne ai să dejunezi în oraș?

Domnul: Da.

Doamna: La prietinel tău Dubuisson? Mi-se pare foarte draguț otelul, pe care l-a cumpărat.

Domnul: Da.

Alegerea dela Beiuș.

Vasile Lucaciu la Beiuș.

Primum următoarea telegramă din Beiuș:
Vasile Lucaciu a primit candidatura pentru mandatul dela Beiuș. Măine sosește aici.

Deputații români la Beiuș.

In campania electorală dela Beiuș vor lua parte și mai mulți deputați. Aflăm că afară de d-nul Dr. Ioan Suciu, și Dr. Aurel Vlad va merge la Beiuș. Deasemenea mai mulți tineri studenți și candidați de avocați din Arad vor merge spre a face propagandă pentru candidatul național.

Candidații unguri.

Saluzsinsky nu renunță.

Niciodată nu ni-s'a înfățișat un spectacol mai scârbos decât al candidaților unguri pentru acest mandat. Nimic nu caracterizează mai bine viața publică a acestei țări decât cazul mandatului acestuia. Toți câți au bani sau alte merite de felul acestuia, aspiră la el. O droaie de oameni fără cel mai mic titlu de drept, fără a fi de un sânge cu alegătorii, fără de-a fi invitați de ei, sunt toți ahtiați după această bucatură grasă. Toată lumea, candidați și guvernanti deopotrivă, departe de-a privi alegerea ca o manifestație a vieții constituționale, ci o socot, un târg unde biruește cel mai obraznic, cel mai bogat și cel mai prost. Do vadă Kardos, candidatul oficial al guvernului. Cu acelaș drept cu care el își prezintă candidatura la Beiuș, ar putea să o puie și 'n oricare alt cerc al Ungariei, ba și în oricare cerc al Camciatchei.

Dar Saluzsinsky nu poate sta pe pace. El nu a renunțat nici decum la candidatură. Dimpotrivă el are oamenii săi în Beiuș și aceștia continuă agitația pentru el. Până și ungurii sunt indignați de candidatura lui Kardos și acesta probabil va avea de luptat cu doi concurenți, dintre cari al doilea este Saluzsinsky.

Și când faci în gând comparația între aceste două stârpituri lacome și murdare și între suverana majoritate intelectuală și morală a candidatului nostru, te apucă mila nu pentru candidații unguri (recte jidani) numai, dar și pentru bieții alegători unguri, cari nu s'ar putea nici cu cea mai mare bună voință încălzi și însufleși pentru ei.

Câți bani are Kardos ?

»Bud. Napló« are informații interesante asupra — pungei lui Kardos. Inainte de candidatură s'a făcut un fel licitație cu mandatul dela Beiuș.

Saluzsinsky a fost bătut, căci Kardos dispune de mai mulți bani, fiind director de bancă. De sigur el are și ajutorul bănesc al financierilor jidani din capitală pentru a spori cu unul numărul jidanilor și mai ales al apărătorilor intereselor plutocrației în cameră.

Saluzsinsky oferise 10.000 de cor., dar Kardos a oferit 30.000 și astfel a dobândit el dreptul de a cădea la Beiuș.

Situația politică.

Apponyi despre situație.

In fruntea n-rului de ieri al ziarului *Pester Lloyd* se publică o convorbire, pe care un redactor al ziarului a avut-o cu ministrul Apponyi la castelul lui din Eberhardt.

Cu privire la transacțiunea economică Apponyi a spus:

— Transacțiunea încă nu e terminată. Adevărat, că de săptămâni de zile nu m'am întâlnit cu colegii, cari se ocupă cu transacția, dar dintr'o scrisoare a ministrului de comerț, pe care am primit-o înainte cu câteva zile și în care se află chestiunile, se vede, că transacțiunea nu e perfectă. Partidul independist în urma unui vis major nu poate realiza teritoriul vamal autonom până la 1917. Cu aceasta a fost în curat, când s'a arătat învoit să sprijinească guvernul

coalitionist. Iar acum trebuie să aleagă între transacțiune și între o astfel de situație, pe care ar crea-o cele două guverne între marginile oferite de contractele comerciale încheiate în cazul, că nu s'ar realiza transacțiunea. Teritoriu vamal independent nu s'ar putea obține nici în cazul, că transacțiunea s'ar zădărnici. Astfel stă chestia, în care partidul independist trebuie să ia poziție.

Despre reforma electorală:

— Lucrările pentru reforma electorală se află într'un stadiu înaintat. Noi nu facem nimic, ce ar întârzia chiar și numai cu o clipită prezentarea unui proiect de lege bine chibzuit (?) Nu îndrăznesc să afirm categoric, dacă prezentarea acestui proiect va urma la toamnă, dar pe sesiunea viitoare se așteaptă la tot cazul.

Despre chestia croată:

— Sperez, că lucrurile vor ajunge în alvia obișnuită, dacă ideea națională croată va învinge propaganda slavă de sud. Ceeace fac fără îndoială cu rezultat »prietinii noștri« membrii coaliției sârbo-croate, nu este altceva decât propagandă slavă sudică în haine naționale croate. Dar va veni timpul, când și patrioții croați vor recunoaște, că ar fi mai rău pentru ei, dacă individualitatea națională croată s'ar schimba într'un mixtum compositum.

Declarația lui Apponyi privitoare la transacțiune îi neliniștește pe marii patrioți kossuthiști. Presa coaliției, cu timbru kossuthist, se grăbește să-și exprime nedumirea și să bânuiască pe redactorul lui »P. Ll.« că n'a înțeles bine pe Apponyi. Nu crede să fi spus Apponyi că, teritoriul vamal autonom nu se poate câștiga, nici dacă s'ar zădărnici transacțiunea.

Ii doare rău pe șoviniști acest adevăr, care le a descoperit sterilitatea luptei, date pentru teritoriul vamal autonom.

»Spre Chlopy.«

Se apropie timpul când guvernul trebuie să-și realizeze în sfârșit făgăduiala de-a introduce sufragiul universal. In fața acestei

Doamna: A! nu otel! Asta-i visul meu. Ai o mie de comodități.

Domnul: E prea scump.

Doamna: Nu-i mai scump decât o locuință. Uite, noi cari plătim deja de zece ani de zile chirie... (O privire teribilă a domnului. Ea se oprește din vorbă). O! ascultă. Ei bine, îți vine să turbi.

Domnul: (certând o cu un ton sever) Iulia!

Doamna: (care fierbe în sine) Când vom cină la familia Durieu?

Domnul: Vineri.

Doamna: Iată un om plin de farmec, Durieu asta!

Domnul: Ai dreptate!

Doamna: Are o fire blândă, prietinoasă.

Domnul: Și doamna Durieu e plăcută. Imi place mult de ea.

Doamna: S'au povestit multe lucruri de ea:

Domnul: (privire ca mai înainte) Iulio!

Doamna: Oh!... Ai citit jurnalele de azi dimineață?

Domnul: Da.

Doamna: Eu încă nu. Ce mai spun?

Domnul: Nimic. Totuși... din partea Marocului.

Doamna: A! Asta-i nimic? Crezi tu, că se va declara războiu?

Domnul: (privire). — Iulio!

Doamna: (incet) Bine, război în Maroc... Ce naiba, și astea-s lucruri intime?

Domnul: E țara...

Doamna: (potolindu-și furia). Se face vreme bună astăzi.

Domnul: Foarte bună.

Doamna: Dar după-amiezile și sările sunt încă răcoroase de tot.

Domnul: Da.

Doamna: Dacă pleci va trebui să-ți iai paradesiul.

Domnul: Voiu vedea.

Doamna: Trebuie să-l iai, căci altfel durerile, reumatismului tău...

Domnul: (privire). Iulio!

Doamna: (incet, tremurând de furie). Nu mai spun nimic.

Domnul: Servitoarea te servește cu cartofi. Bagă de samă.

Doamna: Mulțumesc, nu mai vreau.

Domnul: Îți plac atât de mult.

Doamna: Nu mai mi-e foame.

Domnul: (incet). Dacă ești înbutuată, e altă poveste.

Servitoarea pleacă.

Doamna: (izbucnind). Nu sunt înbutnată, dar așa avea de ce să fiu dacă ar fi la adică.

Domnul: Sari în sus, nu te jena.

Doamna: Nu mai poți vorbi nici o vorbă. Toate poate să le audă servitoarea! A! E prea mult.

Domnul: De câteori îți caști gura deatâteaori vorbești bazaconii.

Doamna: Ce fel de bazaconii?

Domnul: Tot ce vorbești.

Doamna: Nu pot să spun că e mai bine să ai otel decât locuința asta ticăloasă, pe care o ai luat-o fără voia mea? Ce bazaconie e într'asta?

Și de ce-mi este interzis să vorbesc despre războiul cu Maroc? Ce bazaconie e și asta? Și ce bazaconie fac dacă-ți spun, că să-ți iai pal-

tonul? A! să-ți spun eu unde zac toate bazaconii! In prostia mea. Sunt bună să mă îngrijesc de sănătatea ta; zău că nu-mi plătești bunătatea cu vorbele dragălașe, pe cari mi-le spui. Și iacă, asta-i căznicie! De așa mai fi avut și un copil pe lângă astea!

Domnul: Taratata! Iacă-te pornită! Nu-i vorba de toate astea. Da, tu nu faci altceva decât tot bazaconii. De douăzeci de minute ai făcut să priceapă servitoarea că nu suntem bogați, că ești desperată că n'ai un otel, că s'au răspândit vești rele despre prietina noastră, d-na Durieu, care vine pe la noi aproape în fiecare clipă, că putem să fim în preseara unui războiu colonial, că sunt țapăn de reumatism și că nu plătesc nici o ceapă degerată! Spune-mi rogu-te — e de lipsă ca să știe servitoarea toate astea? Sunt zece ani încheiați de când te rog în genunchi să nu vestești înaintea servitoarei, la masă lucruri de astea...

Doamna: Tu toate le găsești așa!

Domnul: ...Nu pot să ajung la ceva! Bine! Mă voi duce să petrec timpul alt-unde, în restaurant. Iată ce o să trebuiască să fac.

Doamna: Spune-mi despre ce vreau să-ți vorbesc? Despre ce? Să-mi scrii o listă a lucrurilor despre cari am voie să îndrăznesc să rostesc câte o silabă. Așa să-mi faci.

Domnul: N'ajută nimic. In sfârșit, toate astea mă scot din sărite. Mă duc (pleacă).

Doamna: Așa se întâmplă în fiecare zi. Eu, eu rămân aici, singură singurică. Nu, zău, să ai un bărbat, pe care l-ai iubit atâta...

(Plânge împăturând servietele).

Ilie Marin

iminent primejdii de moarte pentru clica feudală ea face ultima sfortare de viață. Aruncă orice mască de democratism, și de sentimente libertare, organul ei »Bud. Hirł.« își arată în toată golătatea, instinctul brutal de a nimici pe altul pentru a trăi însuși. Iată ce spune acest ziar într'un articol de fond intitulat »Spre Chlopy«.

Votul universal ar fi mijlocul de-a readuce țara asta în situația de acum cinci ani, când ordinul dela Chlopy a fost lansat. Socialiștii și naționaliștii vor dobândi înțrare largă în cetatea parlamentului și vor fi un factor pus în slujba imperialismului austriac.

Inzădar vom încerca să opunem absolutismului parlamentul, aliații absolutismului vor ocupa loc chiar în parlament. Inzădar vom căuta sprijin în autonomie, aliații absolutismului vor fi la locul lor în adunările comitatelor. (In Ardeal și în părțile de către meazănoapte vor domina ei).

Libertatea de presă, libertatea întrunirii, dreptul minorității în parlament, — de toate se va profita împotriva noastră. În ținuturile locuite de naționalități va urma asuprirea maghiarimii și nu libertatea naționalităților; în comitatele în cari naționalitățile sunt în majoritate, în cari sunt funcționari recrutați din sinul lor, statul maghiar își organizează el însuși dușmanii!!!

»Dacă viața constituțională a înviat numai pentruca să se înscrie în lege dorințele absolutismului și, punându-se în serviciul scopurilor din trecut, să netezească drumul unui absolutism viitor, — atunci acest constituționalism nu are nici o valoare. Și dacă națiunea e amenințată că va pierde acest constituționalism în cazul când nu va realiza sufragiul universal: n'are motive să deplângă această pierdere. Să ne ia din mâni arma, dacă au putere, — dar națiunea n'o poate da de bună voie, trădându și singură interesele!«

Nu știm încă bine scopul acestui articol. Nu știm dacă el exprimă sentimentul de groază și frică adâncă al clăcilor aristocrate dela putere în fața votului universal, sau dacă el este inspirat de guvern și are menirea de a pregăti opinia publică ungurească pentru proiectul dela toamnă.

Oricum ar fi însă, se pare că o grea și ultimă luptă se va încerca de către reacționarii domniei de clasă și de rasă. Articolul acesta pare a fi a fi declarația de războiu. Nu ne temem de ea. Am știut că sufragiul universal nu se va dobândi decât prin luptă grea. Am așteptat o rezistență desnădăjduită din partea clicei aristocrate și ea nu ne miră. Dar oricum s'ar împotrivi, ea nu va putea împiedeca mersul progresului, căci până și păturile adânci ale poporului unguresc sunt pe partea celor cari vor sufragiul universal.

Unde suntem, în Ungaria?

Plină de groază, fițuca ungurească din Lugoj se întreabă »Unde suntem, în Ungaria?« Ea adresează sub acest titlu o scrisoare deschisă către miniștrii Kossuth și Andrassy rugându-i să ia măsuri pentru siguranța personală a ungarilor din com. Caraș-Severin.

La Mehadia, zice ziarul unguresc, românii au făcut lui Kossuth o serenadă cu cântece patriotice (minciună sfruntată). Ei au vrut să adoarmă vigilența lui Kossuth pentru a prigonii cu atât mai vârtos poporația ungurească din comitat.

»Românii vecini cu poporația ungurească colorizata pe valea Begheului o țin pe aceasta într'o stare de asediu. Prin păduri, pe câmpii, și pe toate drumurile poporația ungurească este expusă atacurilor neconținute ale românilor. Și dacă nu se poate altcum, ungarii trebuie să rabde din partea românilor invective, batjocuri și hule neconținute... Unde am ajuns deci? Suntem în România ori în Croația?« În sfârșit ziarul unguresc cere de urgență guvernului să trimită în toate comunele românești armată pe cheltuiala comunelor respective. Iată dar scopul adevărat al șefilor ungarilor din Caraș, cari desigur au inspirat acest articol. Ei văd că țaranul român se deșteaptă și și văd stăpânirea lor amenințată. Pentru

a o vota și »înmuia« ei cer armată asupra sate-lor românești pașnice. Căci nu mai poate încăpea îndoiială că toate poveștile înșirate de fițuca din Lugoj sunt pure fantazii. Toate câte spune sunt vorbe și acuze vagi, fără a cita măcar un singur caz când un român ar fi atacat pe un ungar. Nu cumva domnii din Lugoj vor să scornească iarăș o revoluție românească plină de vărsări de — cerneală, ca acum un an și jumătate. Față de uneltirile aceste mizerabile ale presei ungurești ar fi timpul să strigăm noi, și nu ei cu toată energia: *Unde-i procurorul?*

Din România.

Militare. In urma dorinței exprimate de M. S. Regele, o delegațiune militară română va pleca în Japonia.

Data plecării se va fixa mai târziu, după ce va sosi răspunsul intervențiunei făcute la Tokio în acest sens, de către ministrul nostru de războiu.

Revista ziarelor.

»Az Ujság« scrie despre transacție:

Nici minți nu s'ar putea mai mult despre transacție, decât cât adevăr spun despre ea miniștrii noștri. Wekerle Sándor spune, că e desăvârșit perfectă și că regele l-a și laudat pentru ea. Kossuth Ferencz spune, că s'a făcut înțelegerea pe toate terenele, numai câteva mici diferențe mai există. Apponyi Albert spune, că deocamdată nici vorbi nu se poate despre transacție, atâta de în toiu este încă pertractarea. Dimpotrivă din Viena se anunță, că la întrunirea camerelor se vor prezenta proiectele referitoare la transacție. Dar mai înainte va mai fi o consultare de câteva zile în reședința austriacă. Și atunci Wekerle va spune: »Transacțiunea a fost perfectă. Doar nu poate nime crede, că s'a rezolvat în cursul alor trei zile?« Kossuth va spune: »Nouile pertractări s'au ținut din cauza divergențelor amintite de mine«. Iar Apponyi va spune: »N'am spus eu, că n'a fost gata transacțiunea? Dacă ar fi fost terminată, de ce ar fi trebuit să se țină din nou pertractări?« Și va ieși la iveală, că fiecare a spus adevărul, deși fiecare a spus altă minciună.

Asupra situației:

Nu numai soldaților ar trebui să li-se dea medalie de vitejie, ci și politicienilor. Dacă altul nu, Apponyi desigur o merită. Poate chiar și ordinul Maria-Terezia. Țara întreagă se mânăncă. Partidele se iau de păr în cercurile electorale. Se organizează unele peste altele și își iau una alteia bucata din gură. Merg până la cușite pentru un post de secretar de stat, pentru un post de fișpan se acuză cu patricid. Bocteria de tren dela Bürgözd este chestie de partid în coaliție. Și între asemenea împrejurări Apponyi declară, că: »referințele între partidele coaliției sunt neexcepționabile!« Mare curaj trebuie pentru o astfel de declarațiune. Ori mare orbire. O astfel de orbire, de care numai un politician e capabil, ori uneori câte jun bărbat năuc. Care nici atunci nu crede, că-l înșeală, când însuș vede cu ochii proprii. Dar de ce am probă să polemizăm cu Apponyi. Referințele »neexcepționabile« sunt chestie de gust. Câte un om nu află nimic de excepționat la băiatul său, dacă nu fură niciodată; altul atunci, dacă totdeauna fură.

Despre guvern:

Mulțumită lui Dumnezeu, au inventat-o și asta. Scriu deja articol scriblării coaliției. Despre ce? Despre caracterul de tranziție al guvernului. Știți, mă rog, așa a fost încă anul trecut, că guvernul ia conducerea agendelor numai transitoric. Pe doi ani, până execută promisiunile din pact. Acum însă explică altfel »tranziția«. E un astfel de guvern acesta, care face tranziția din starea ilegală în cea legală și după aceea — rămâne. Pentru aceasta se numește transitoric. Apucătura e neghioabă, explicarea e absurdă. Cine vine pe timp determinat, acela trebuie să meargă la termin. Ca și cum celce primește concediu pe o lună, să călătoriască, este dator, ca peste o lună să se înapoieze. Dar ei vreau să rămână cu tot prețul. Se leagă de putere. Caută apucături și pretexte

pentru a rămânea. Și e tot una. Deja anul trecut a știut orice om cuminte, că tranziția de doi ani nu înseamnă, că cel mult peste doi ani ar dori să meargă, ci că ar dori să rămână cel puțin doi ani.

Mișcarea culturală.

Zaharie Bârsan la Arad.

Indemnăm din nou întreg publicul din localitate și din împrejurime, să ia parte la reprezentațiunile teatrale, pe cari le va da dl Zaharie Bârsan, cu trupa sa, în Arad, Sâmbătă și Duminecă. Nu trebuie să accentuăm deosebit rolul teatrului în viața noastră culturală. Fiecare dintre noi își dă bine seama de importanța artei teatrale și de aceea, credem, vom dovedi din acest prilej, că o știm prețui.

De astădată suntem în plăcută situație de a publica programul dlui Bârsan:

Sâmbătă, 17 August.

1. *Sacrificiul*, dramă într'un act, de R. Bracco.
2. *Capriciul unui tată*, comedie într'un act, după E. Belli Blanne.
3. *Furtuna casnică*, comedie într'un act, de P. Feriu.

Duminecă, 18 August.

1. *Un prietin*, dramă într'un act după Calliot.
2. *Cântecul cocoșului*, comedie într'un act, după Napoleon Galio.
3. *Nervosul*, comedie într'un act, după N. Galio.

Cometa din anul acesta.

Anul acesta vom avea o apariție cerească: O comentă se va vedea pe cer, vizibilă cu ochiul liber, dela 10 la 19 August stil nou, între orele 12-3 din noapte, și toți cari vor voi să o vadă, n'au decât să-și îndrepte privirile la dreapta stelei polare, sub un unghiu de aproape 60°, între constelația Orionului și a Vizitiului.

Această cometă chemată a lui Daniel, descoperită în anul acesta, a fost semnalată cu telescopul pentru prima oară la 9 lunie nou trecut la Princetovn (Nord America) și va avea maximum de dezvoltare în noaptea de 19 August n.

Până acum, nu se cunoaște bine ce dimensiuni va avea în noaptea când va fi la maximum dezvoltării prin urmare mai aproape de pământ, dar observațiile făcute până acum asupra coadei sale, au dat o lungime de 240, adică de douăzeci și patru de ori diametrul lunii.

În aspectul său general, această cometă samănă mult cu cea din 1889, care fu ultima ce se vedea fără telescop și în goana ei vertiginosă se dirige spre soare devenind din ce în ce mai strălucitoare cu cât se apropie mai mult de marele focar al sistemului nostru planetar.

Pentru acei cari ar voi să vadă un nou spectacol pe acest minunat și nepătruns învăliș albastru presărat cu boabe de diamante stranii conzile de a-și ridica ochii în sus, și să caute cometa, după cum ziceam mai sus, în vecinătatea stelei polare.

Apariția unei comete, a fost considerată în toate timpurile ca o prevestire de bine sau de rău, după circumstanțe. În Iliada lui Omer (cartea IV), în Eneida (cartea II) se vorbește de o cometă; cu 376 de ani înainte de Christ, Aristotel și Diodor din Sicilia atribuiră dărâmarea celor două cetăți peloponesiane Elice și Bura unui cutremur de pământ, datorit apariției unei comete.

Pliniu și Plutar, Cesar și Nerone, Vespasian și Constantin-cel-mare, tremurată înfiorați de apariția unui astru brilliant, a cărui coadă de foc pătă albastrul nopților senine; urmară Atila și Mahomet, Ludovic II și Carlomagnu, Alexandru III și Ferdinand Catolicul, Carol Quintu și în fine tot poporul care la 1769 privea îngrozit marea cometă a lui Lexell, nebănuind că apariția aceasta, aducea o predestinație împărătească peste palatul în care se năștea Napoleon Bonaparte.

Și totuși, purtătoarele acestor curioase destine, cometele, sunt niște rățaciți ai universului, umblând nu se știe pe unde, revenind nu se știe când,

văzând cerul nostru cu sborul lor vertiginos și înfocat, purtându-și în alte zone, în alte atmosfere în alte lumi coada lor aprinsă și încărcată de electricitate. De ordin, o cometă se prezintă ca un punct luminos, asemenea unei stele sau planete; acest punct, *nucleul*, este înconjurat de o nebulositate mai mult sau mai puțin mare, numită *coamă*, de unde îi vine și numele de cometă.

Nucleul și coama formează capul acestor astre vagabonde, și uneori sunt însoțite de un mănunchiu de raze, ce le formează *coada* și care este când dreaptă, când ca o secere. Dispoziția coadei nu este aceeași în tot timpul cât se vede cometa, ci se modifică neîncetat. Așa marea cometă lui Halley care în Octombrie 1835 avea o coadă dreaptă, în Ianuarie 1836 coada se făcuse rotundă împresurând capul și în Maiu era de abia vizibilă.

Se citează comete cari au avut coade enorme: aceea din anul 371 pomenită de Aristotel avea o coadă care ocupa a treia parte din cer; aceea din 1618 se zice că avea 1400 de lungime; aceea din 1680 avea 40 milioane de leghe; dar aceea care pare să fi fost cea mai lungă coadă de cometă ce se cunoaște, e aparițiunea astrului apărut în 1843, socotită peste 60 milioane de leghe (cam 270 milioane km.).

Față cu dimensiunile enorme ale acestor rochi de gală ce vagabondele tărăie după ele, și dată fiind scurta durată a coadelor, astronomii cred, că fenomenul nu este decât electric, produs într-un gaz ceva mai rar decât orice fluid cunoscut pe pământ.

Kepler a scris că numărul cometelor pe cer, ar fi egal cu al peștilor din ocean. La 1651 Riccioli arată numărul la de 154; la 1781 se ajunsesse la 614; la 1860 Kind găsește 829; Kleiber arată 5900 și după un calcul al astronomiei moderne numărul total al cometelor văzute cu ochiul liber sau cu telescopul ar fi 74,000,000,000,000,000, adică șaptezecișipatru de milioane de miliarde, și fiecare din ele, supuse, cel puțin pentru odată, influenței soarelui nostru.

Față cu aceste cifre, comparația lui Kepler care le socotește câți pești sunt în ocean, nu mai pare o fantazie poetică.

Despre constituția lor fizică; despre direcțiunea, dezvoltarea și lumina coadelor lor; despre dedublarea și sfărâmarea lor; despre colorația și oscilația luminei cometare; despre sistemele și rapoartele dintre comete și pământ; despre consecințele mecanice și fizice ce nasc din întâlnirea unei comete sau din trecerea pământului prin coama lor, se poate vedea în scrierile lui Flammarion, Vinot, Schiaparelli, Lioy, Guillemin etc. toate detaliile dorite.

Roma, 11 August 1907.

P. Robescu.

Din străinătate.

Franța în Maroc.

Ostilitățile nu mai încetează. Din Casablanca sosesc mereu vești alarmante. Ieri indigenii au atacat din nou orașul, au fost însă respinși. Trupele franceze își au tabăra în fața orașului, ca să poată respinge pe marocani înainte de-a intra în oraș. În celelalte porturi situația nu s'a schimbat: e încă mereu critică. Chiar și din Tanger, unde sunt europeni mulți și contactul dintre albi și calibi e mai mare, europenii fug cu grămadă. Multe familii fug la Gibraltar, altele, cari locuiesc afară de oraș, caută scăpare între murii orașului.

Guvernatorul Casablancei a fost suspendat și internat pe vaporul »Loire«. El a fost deținut în urma denunțării negustorului francez Mercier. Mercier declară, că guvernatorul stătea pe partea indigenilor și îi încurajă chiar, să devasteze cartierul european.

Ministrul de război Pichon a declarat, că deocamdată nu se vor mai trimite noi trupe în Maroc.

Chestiunea ritului răsăritean pe teritoriul ungar, în dezvoltarea sa până azi.

(Urmare și fine).

Un distins publicist român dela noi *) ni-a dovedit, cu date statistice de ale ministerului ungar, că pierderile naționale ale noastre sunt mai mari tocmai în părțile nordice ale românismului, acolo unde pe calea unirei cu Roma, am intrat în legături mai de aproape, uneori în comunitate chiar, cu rutenii și în chipul acesta și cu elementul unguresc. Ne arată totodată și aceea, că pierderile de acest fel sunt prea neînsemnate în părțile mai de jos, supuse jurisdicțiunii bisericii române ortodoxe și că aici, dacă avem a face cu pierderi naționale, aceste provin din situația geografică excepțională a acelor comune primejduite, cari sunt tot atâtea insule mici într-o mare eterogenă din punct de vedere național și bisericesc și prin urmare e numai chestie de timp peirea lor.

Dupăce însă în urma lipsei comuniunii de credință și de interese religioase a acestor insule cu elementul maghiar, e mai îndepărtată în timp asimilarea etnică a acestor insule române în elementul maghiar, — această împrejurare a dat de gând atât publicisticii ungurești, cât și conducătorilor politici: cum ar putea să accelereze acest proces de asimilare?

Publicistica maghiară accentuează și pentru aceste trebuința liturghiei orientale în limba maghiară, iar stăpânirea deține, când numai i-se dă prilejul, orice sucurs bisericii române ortodoxe de a-și asigura interesul de jurisdicțiune peste atari parohii. Așa am avut nu de mult un caz, când parohia Hód-Mező-Vásárhely, constituită din resturi de macedo-români, și din imigranți români de pe teritoriul diecezei Aradului și care a stat mai nainte sub jurisdicțiunea episcopului Aradului, a fost detrasă acesteia și supusă patriarhiei din Carloveș.

Tot în legătură cu atari tendințe mai vine a se accentua acel moment caracteristic, care ar fi menit după vremuri să mănă apa pe moara unei episcopii proprii, ortodoxă dar cu limbă liturgică maghiară, că adevărat se agită ideea decretării unora din aceste parohii de autonome.

Mai poate încăpea deci îndoială că și azi există în sensul propriu chiar, ca mai nainte de nouă sute de ani, o chestiune a ritului oriental în Ungaria? Se mai poate trage la îndoială, că aceeași veche chestiune a ritului oriental, în forma sa religioasă din veacurile trecute a reînviat azi și s'a făcut din ea chestiune politică a statului ungar? Deosebirea între trecut și între acum e numai în privința scopului. În trecut se intenționa, cum am zis de atâtea ori, consolidarea statului prin omogenizarea tuturor cetățenilor în conștiința religioasă-bisericască, iar azi — prin asimilarea etnică, prin mijlocirea bisericască și culturală.

Ba, s'a făcut și față de aceasta, un pas nainte în tendințele politice de stat național maghiar unitar. Mult agitata chestiune de naționalitate încă vor s'o deslege astăzi, după rețeta medievală, de a suprima sau cel puțin a reduce restul național al bisericilor de rit oriental, pe motivul că aceste biserici sunt »cuiburile principale ale inteligenței naționalității și ale »agitațiunii naționaliste«. Astfel scrie un organ politic **) din Budapesta, din incidentul când arhieriei ortodoxe și uniții, români, au îndrăznit a se pronunța în camera magnaților asupra proiectului de lege al lui Apponyi, pentru regularea raporturilor de drept ale școlilor confesionale și pentru salarizarea dela stat a învățătorilor confesionali.

Iar mai departe grăește acelaș organ astfel: »D'aceia s'au dezvoltat tendințele naționaliste și și-au primit o formă primejdioasă cu deosebire între valahime și sârbime, pentru că aceste două neamuri sunt acelea, cari aproape exclusiv se țin în legăturile bisericii greco-orientale, și tocmai de atare biserică națională se poate privi și mitropolia greco-catolică ***) cu limbă liturgică

*) Ioan Russu-Sirianu: Români din statul ungar, București, 1904.

**) »Budapesti Hirlap« nr. 113 dela 12 Maiu a. c., organ apropiat de ministerul de culte și instr. publică.

***) De ruteni nu faci vorbă, onorabile?! I-ați pus așa de bine prin unire, încât ei nu mai există pentru — chestiunea naționalității din Ungaria? Ei nu mai există pentru această chestiune, fiindcă

valahă deși aceasta nici nu se numește biserică națională.

Apoi numai decât continuă: »Nu nimicirea bisericilor și nici slăbirea vieții bisericesti este scopul, deoarece atare scop nu-și poate propune statul maghiar ***)) întemeiat pe libertatea conștiinței și religioasă; ci scopul numai acela poate fi, ca aceste biserici să fie restrânse la îngrijirea de viață religioasă, să nu desvoalte în școlile lor conștiința națională străină. Proiectul lui Apponyi... aici pune securea...«

Va să zică: s'a pus securea la rădăcina conștiinței naționale a neamului românesc, care e elementul covârșitor în raportul numeric al populațiunii de rit oriental în statul ungar!...

... Iar când smeriții reprezentanți ai bisericii române-ortodoxe, episcopatul, au îndrăznit a recurge la purtătorul Coroanei sfântului Stefan primul rege Ungar, cerând părintească ocrotirea neamului, bisericii și culturii românești față cu acel proiect, — acelaș organ ****)) se ocupă din nou, în articol de fond, de aceea plângere și ni-o spune, că cultura românească n'are alt undeva îndreptățire, decât numai în România și face arhierilor români-ortodoxi imputare pentru că s'au adresat capului încoronat și pentru că »nu numai că vorbesc în limba valahă, ci și simt cu inimă românească, gândesc cu minte românească și voesc ca pe cetățenii ungari de buze române să i izoleze de ungurime, și ca cu ajutorul organizațiunii bisericesti să i păstreze pentru marea Daco-România a viitorului...« La urmă se zice, că a sosit vremea să se gândească »cum s'ar putea face imposibilă biserică gr.-or. română din patrie ca organizațiunea ei să nu servească de cuib principal al agitațiunii naționaliste ce cultivă scopuri separatistice...«

...Va să zică: nu s'a încheiat încă seria nenorocirilor venite peste capul acestei biserici, care în toate vremurile a fost martirizată pentru instituțiile ei bisericesti orientale și pentru legătura viuă cu poporul românesc din regatul ungar!...

Iată, unde ne-a condus urmărirea dezvoltării evolutive a chestiunii ritului oriental pe teritoriul regatului ungar: Să aflăm, că istoria se re-pește la anumite vremi; că acelaș element hegemon, care a persecutat în evul mediu ritul oriental și credința profesată sub aceasta, »a pus securea« — acum nu mai mult la conștiința religioasă, ci — la »conștiința națională străină« (?) a neamului românesc și a bisericilor lui, din țara ungurească.

Sărman popor! »Străin în țară străină.

Astăzi situația e limpede: persecuțiunea seculară nu s'a întrerupt, ci și-a schimbat numai scopul și și-a ales mijloacele potrivite a-l realiza. În locul tragerii în țapă și al despoierii de drepturile politice pentru »schismă« și »eresie« din trecut — azi avem parte de condamnarea la moarte națională pentru păcatul »conștiinței naționale străine« (?) al iubirei de neam.

În loc de Aprobateile și Compilatele veacurilor grele — azi legile politice-bisericesti, legile de instrucțiune din timpul din urmă și alte legi, parte făcute, parte numai plănuite.

În trecut ni-s'a cercat mai ales moartea religioasă bisericască; astăzi — moartea culturală și națională.

Atunci ni-se suprimau conștiința și instituțiile religioase bisericesti; astăzi — cele culturale-naționale, îndeosebi ni-se răpește școala confesională — fiică dulce a mult urgisitei biserici »schismatice« și »eretice« din trecut.

În trecut nizuința de frunte era închegarea statului politic într-o unitate religioasă-bisericască și exploatarea feudală prin dăjdiile grele către rege, clerul bisericii dominant și către nobilime, — astăzi — contopirea etnică într'un stat național-unitat maghiar, cu limbă și cultură maghiară, și sporirea birurilor, fără ca stăpânii puterii și ai latifundiilor să poarte grije de prosperarea eco-

s'au unit toți. — Apropos de un articol din zilele trecute, în »Lupta« din Pesta. Acolo se milită pentru ideea, că în lupta națională, românii de cele două confesiuni își au sprigin unii în alții. Rutenii n'au nici un sprigin! — Oare, până când vom rămâne, noi românii de ambele confesiuni, orbi în fața tristei pilde a rutenilor?!...

***)) »magyar« = maghiar și ungar. Eu aș zice ungar. Articolantul a înțeles însă »maghiar« sau stat al maghiarilor.

****)) »Budapesti Hirlap« dela 30 Maiu a. c.

nomică a poporului, căruia fiecare îi ia tot ce-i poate lua și nimeni nu-i dă nimic.

...Și din suferințele naționale și economice, ale zilei de azi, își ia neamul românesc din regatul ungar partea hărăsită de norocul secular...

Ele sunt suferințele vremii. Și întrezăresc o vreme mai bună și mai dreaptă față de cei obiștiți și nu prea depărtată, în care, la picioarele martirilor vremii de azi, vor să cadă în fărâșuri și rămășițele ruginoaselor ferecături medievale, lustruite azi cu un fals și sec naționalism de paradă, menit să abată gândurile naivilor și proștilor, pentruca astfel, pe neobservate și neimpedecate, să se poată urma despozierea economică începută în timpurile feudale.

Parcă veacului XX i-s'a rezervat partea aceasta a muncii pentru desrobirea definitivă a maselor poporului, în numele unei perfecte libertăți și în al unui progres real și durabil — prin deslegarea fericită a ardentei chestiuni sociale-economice de azi.

Soarele unei zile nouă, de a căruia lumină orbitoare să se cutremure încătușătorii drepturilor poporului și să se topească lanțurile fărădelegilor seculare, — a răsărit deja. Se înstăpânește un curent nou, biruitor ca mâne, care va răspunde cu asprime și rămășițelor vechilor biserici pur doctrinari și ale feudalilor hrăpareți și nesățioși, dar va răspunde și naționaliștilor de răspântii, cari vor să-și clădească stat unitar pe ruina noastră...

Acel curent izbânditor, care a început deja evangelia obiștitorilor »mucenici ai pâinei« ieșiți din sângele moșneanului legat în trecut de glie, va trebui să ajungă la suprafață. Acela — nu puterile slabe ale truditelor noastre brațe! — acel curent va da satisfacție și recompensă neamului meu pentru suferințele sale din trecut și de azi, pentru iubirea lui de țară și că n'a lăsat să se împărăginească hotarele acestei iubite și nenorocite patrii; acela va întroniza stăpânia dreptului și a muncii; acela e nădejdea noastră de scăpare din impasul bisericesc și politic, în care ne am strimtorat poftetele deșerte, gândurile necruțătoare, trufășe și nedreptățitoare până la os și până la suflet, ale unor stăpânitori politici, cari trăiesc și se resfață nu din vrednicia personală a lor, ci din vina scăderilor politice și bisericești ale trecutului...

»Aproape e ziua cea mare a Domnului, aproape este ea și foarte se grăbește. Ziua aceea e zi de furie, zi de strâmtoare și de nevoie, zi de dărăpănare și de pustii, zi de întunec și de întunecime, zi de nor și de negură deasă, zi de trimbiță și de alarmă« (prof. Sofonia I. 14—15).

O, de ai înțelege neamul meu! că în ziua aceea va trebui cu îndoiță dragoste să îți *legea* pentru care și-au murit străbunii, la *limba* pentru care totdeauna te-ai sbuciumat și până azi. Numai atunci îți va ține de *vatra* strămoșească.

Aceste trei: *Legea*, *Limba* și *Vatra* constituie taina că ai prestat mucenicia trecutului; numai aceste sunt și pot fi țaria ta azi, și numai în aceasta treime e depusă garanța viitorului tău!

Dr. George Ciuhandu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 August n. 1907.

— **Jubileul principelui Bulgariei.** Sărbările jubileului de 20 de ani dela urcarea pe tron a principelui Ferdinand al Bulgariei au fost fixate definitiv pe 28 August, st. n. Sărbările vor avea loc în Sofia.

— **Regele italian Victor Emanuel III a promis regelui Greciei, că va merge să petreacă în anul viitor timp mai îndelungat în Grecia.**

— **Ignoranță și reacredință.** Ziarul autorizat din Budapesta publică o corespondență despre adunarea generală a Asociației aradane, care începe astfel:

»Acum *cinci ani* românii din Arad, făcând opinie separată de restul românilor de sub coroana sf. Stefan au găsit cu cale să-și înființeze o asociațiune culturală pe seama lor, *neputând răzbi învățăturile celei din Sibiu până la dânsii*«.

Precum vedem pentru »comitetul de redacție« a organului autorizat *Asociațiunea aradana* s'a înființat acum sunt *cinci ani*, pen-

trucă »n'au putut răzbi învățăturile celei din Sibiu până la dânsii«. Așa scrie organul clubului deputaților naționali despre o tradițiune culturală pe care trebuie să o cunoască oricare cărturar de rând dela noi și care în orice caz obligă la un glas mai respectuos pe orice om, care se preînde cult. Putem însă cere dela »comitetul de redacție« care n'a cunoscut cine e Alexandru Lahovary să cunoască origina și tradiția Asociațiunii aradane care ce i drept există și ea de vreun jumătate secol, ocupând munca și stăruințele câtorva generații de cărturari.

Și dacă nu putem cere aceasta, am putea cere cel puțin un oarecare respect dela organul care vrea să conducă la noi, pentru instituția care chiar de ar exista numai de cinci ani, este chemată să servească și ea cultura națională. Atâta am cere în numele Asociației. Cât pentru aprecierile absolut pătimășe și răutăcioase ale raportului său, pe care »Lupta« se vede că-l opune celui din »Tribuna« — treaba stăpânilor »Luptei« cari ei singuri ar ști să spună ce scopuri cred a servi prin jurnalul lor redactat cu o așa pricepere și — bunăcredință.

»Lupta« și-a încheiat mai deunăzi articolul de fond injurios la adresa noastră cu însinuarea, că noi n-am reprezenta decât intriga în presa noastră de dincoace de Carpați. Ei bine, noi constatăm, servind însă deodată și cu dovadă, că »Lupta« împlinește o alta menire, aceea de a reprezenta — prostia, în presa de dincoace de Carpați.

— **Alegere de învățător.** Ni-se scrie: Duminecă, 11 l. c. n. a fost ales de învățător în comuna Rieni (protopopiatul Vașcăului), dl Vasiliu Filip, absolvent de preparandie, un tânăr cu mari speranțe cu o majoritate de 26 voturi Dorim noului ales progres pe calea apucată, atât de spinoasă.

— **Cine e Gabányi?** Publicul nostru își va aduce încă aminte de caraghiosul Gabányi, care a candidat la alegeri în cercul românesc Șiria, dar a căzut rușinos. Acum chiar zierele maghiare arată ce poamă bună e Gabányi, fost deputat; iată ce scrie »A. és V.« despre Gabányi: Nu de mult Gabányi a trebuit să plătească dare după capitalul, pe care-l are, — căci e capitalist. Gabányi însă făcu excepție. Dar reprezentantul administrației de dare nu numai i-a dovedit, că are capital, ci că e usurar. Astfel măcelarului Ungăr i-a dat bani împrumut cu 25 la sută și i-a deobligat, afară de aceasta să-i dea carne, cât îi trebuie. S'au mai dovedit și alte cazuri. — Eată cine aspira la mandatul Șiriei! Usurari de aceștia voesc să facă politică de stat...

— **Un accident.** Fiica împăratului Germaniei princesa Victoria Luiza, eră aproape să fie victima unui primejdios accident. Princesa se plimbă tocmai prin parcul castelului din Wilhelmshöhe, când un castan mare și bătrân rupându-se căzu tocmai la un pas-doi depărtare de ea.

— **Foc mare.** Ni se scrie: Un foc teribil a izbucnit alaltăieri noapte în Curtacher, micind recolta de peste 600 cruci de grâu a d-nei văd. Ungurean. Grăul a fost asigurat.

— **Defraudare de 10.000 ruble.** Despre iregularitățile și hojiile, cari s'au comis când cu edificarea liniei ferate siberiane, s'a scris deja mult. Odată a dispărut un tren întreg, încărcat cu mărfuri, altădată o cassă întreagă de bani, etc. Țara dădea zeci de milioane în răstimpuri scurte, dar lucrări'e înaintau, cu toate acestea, încet de tot, și chiar și ce se lucra, era lucru slab, neconștiințios. Pentru a face cercetări la unele hoji prea de tot mari s'a format o comisie, care însă nu a isprăvit nimic, căci între cei cari furau mai tare erau — mari duci, generali, etc. O nouă comisie a dovedit, dupăcum se anunță din St.-Petersburg, că s'au furat mai mult de 10.000.000 ruble, ceea ce fac 25.000.000 de coroane.

— **Bauszner,** fostul comite suprem al comitatului Făgăraș, a fost dăruit din partea Maj. Sale, cu prilejul plecării sale din post cu crucea din mijloc al ordinului leopoldin.

— **Spion japonez în Rusia.** În Nișni norogorod a fost deținut un ofițer japonez acuzat că face servicii de spionaj guvernului japonez. Ofițerul a sosit cu vaporul din Kazan; s'au găsit la el hârtii compromițătoare: hârti, planuri etc.

— **Pirați pe marea azovică.** Vaporul »Cernomor«, care a plecat din Diuskaia la Taupse

a fost prins și devastat de pirați. Un pasager a fost omorât. Pirații au furat cassa cu bani a vaporului și au silit pe căpitan să-i ducă la mai și apoi să conducă vaporul în altă direcție. Pirații au furat 11.700 ruble.

— **Cu automobilul dealungul Africei.** În lunile două din urmă prințul Borghese a traversat toată Asia cu automobilul; acum se vestește, că și »continentul negru«, Africa, va fi traversată, tot cu automobilul, din partea unui locotenent german, Graetz.

— **Crima dela Monte-Carlo.** Despre senzaționala crimă dela Monte-Carlo se dau acum încă următoarele amănunte: D-na Goold a declarat, justiției, că bărbatul ei a omorât pe Theresa Lewiu în mânie. Ea însăși nu a fost de față nici la crimă, nici la tăierea în bucăți a cadavrului victimei. Un ziar svedez din Stockholm scrie despre nenorocita femeie: Văduva Lewin e născută în 1863, era deci trecută de 40 de ani. Nu era așa de bogată, precum se credea; totuși avea cam 8000 cor. venit anual. Dela moartea bărbatului ei petrecea numai o parte a anului în Stockholm, unde de altfel eră socotită de o femeie excentrică. Se îmbrăca bătător la ochi, se farda tare. Părul ei blond și bogat era admirat de toți. Acum s'a dovedit că părul eră perucă. Iese tot mai mult la iveală, că părechea Goold trăiește din șarlatanii și a comis omorul precugetat.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: T. G. nay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub aceasta numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Concert, petreceri.

Casina română din Oravița-mont. aranjază serate teatrale cu concursul vestitului artist român Z. Bărsan în zilele de 17, 18 și 19 August n. în casa teatrală din Oravița-montană cu următorul program Sâmbătă în 17 August: 1. »Un prietîn«, comedie într'un act. 2. »Cântecul cocoșului« comedie într'un act. 3. »Cănele și pisica«, comedie într'un act. Duminecă în 18 August: 1. »Jean Marie« dramă într'un act. 2. »Ce păcat« comedie într'un act. 3. »Norocosul«, comedie bufă într'un act. Luni în August: 1. »Nasturele« comedie într'un act. 2. Monoloage comice. 3. »Capriții unui tată« comedie într'un act. Inceputul la 8 ore seara. Intre pauză muzica lui Bica. Comitetul casinei române din Oravița mont. face călduros apel către toți sprijinatorii culturii și artei românești, ca pe zilele indicate să grăbească a se delecta în arta celebrului nostru artist. *Comitetul Casinei.*

Ultime informațiuni.

Pe picior liber.

Dr. Stefan Petrovici, deputatul Zorlențului a eșit zilele acestea din penitenciarul dela Seghedin, unde și-a făcut pedeapsa de șase luni temniță de stat pentru un articol de ziar. Întrebat de un ziarist ungar asupra cazului Valda el a spus următoarele:

»Nu mi pot închipui ca Kossuthiștii să-l împiedece pe Valda de a să întoarcă în țară. Dacă ei totuși îl vor împiedeca, urmările ar fi incalculabile.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Am onoare a aduce la cunoștința m. v. public că
în strada Petőfi numărul 4,
In loc, am deschis un

Atelier de instalare de cizmea,
ca e corăspunde cerințelor moderne, unde mă
însărcinez cu construire de canalizare, instala-
re de cizmea, instalare de odaie de baie,
de closete engleze, de prompt, încălzire
cu apă, instalare de gaz, de gaz-benoid și
acitelin, de pregătire de instrumente de
stropit și mă însărcinez cu repararea specia-
listă a acestora.

O experiență de 20 de ani, pe care o am, dă
destulă garanță în privința aceasta stimaților mei
cienți, ca lucrarea întreprinsă să fie terminată în
mod specialist, punctual și ireproșabil pe
lângă prețurile cele mai moderate.

De aceia rog părținirea m. on. public.

Cu deosebită stimă:

Mókos Márton,
măestru instalator, Petőfi utca No. 4.

I-au însărcinarea a ține în bună stare
lucrările făcute de mine.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frum-
șetare la expoziția din 1900 Paris a fost
premiată.

Crema Regina curată în
timpul cel mai scurt față de orice califelată.
Un borcan 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recoman-
dă ca cea mai bună dintre pudrele de pân'
acum cunoscute. Se vind în culoare albă,
roza și cremă. **O șcatulă, 1 cor. 40 fl.**

Sapunul crema Regina
e sapunul cel mai bun de toaletă pentru
înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fl.**

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petőfi Suğár-ut

și la **Török József, apotecar, Budapest,**
Király utca.

Lucza József

curațitoare de rochi chemica și gouvrat
SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și
de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme
militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii,
stife de mobile, mănuși, umbrele și tot
felul de obiecte din fahul acesta. Rochiile se
curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă
culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.
Micile reparaturi și călcatul hainelor dela
curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat.
Gouvratul se execută în felul cel mai
frumos și uimitor de ieftin. Curățitul che-
mic al perdelelor de dantelă, se execută cu
multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută
punctual și repede.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere pro-
venită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângăiere pentru cei ce sufer
de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil
de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical
chiar o minune.

Di învățător-director **Z. Szöke Albert** din Pan-
czélcseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mul-
tă plăcere; mi-a făcut o
mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o
durere de măsea, la durere de stomach, la
durere de înțepenirea gâtului și odată la durere
da cap l'am folosit cu deplin succes. Il reco-
mand călduros ori-și-cui, căci e o adevă-
rată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la eso-
farea după lucrul greu, la împunsături din
coastă, la scrintituri, la dureri de stomach,
de piept și la dureri de foale etc, după o
singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut
D-Tale — toată aștep-
tarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici
din acest medicament escelent. Cu deosebită
stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite
cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun
și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l reco-
mand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritu-
lui de ghiată.

Atkár Bander Gábor, măsur.

E cu neputință a înșira nenumăratele
epistole de recunoștință și mulțumită, prin
cari e lăudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența
și marea lui răspândire într'un timp foarte
scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco
ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fl., sticlă
mică 60 fl.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inven-
tatorului se află atât pe sticlă, cât și pe
avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 9
sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Am onoare a atrage atenția firmelor de
negot de grâne și a publicului agricultor
cu apropierea erei de treierat asupra

Institutului meu de împrumutat saci.

Prețurile de împrumut a sacilor sunt foarte
moderate. Țin în magazie spre vânzare sa-
cui și ponve de calități și mărimi diverse.

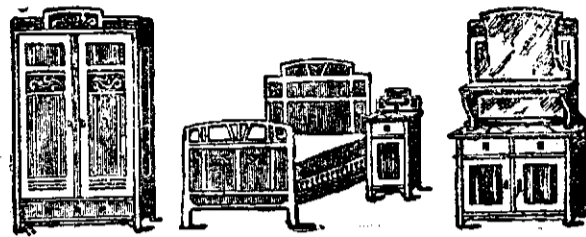
Cu toată stima:

Braun Miksa,

Arad, Boros Béni-tér 1 (casa Ispravnic).

Telefon 104.

Telefon 104.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile
pentru mirese, dormitoare,
saloane, cafenele, hote-
luri etc., dela cele mai simple până
la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru
biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea
meselor de biliard după deseme date sau
planuite și desemnate de mine; nu altcum
și tot felul de lucruri și mobile pentru edi-
ficii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri
solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-
tibil în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárváros, 3 király-u. 6.

Fő-utca.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onora-
tului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în
Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate
din carne proaspătă de porc și rog pe on.
public să mă părținească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.

**Daca vrei să cumperi
ghete bune și țititoare**

de lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67
care are mare asortiment de ghetă pregă-
tite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Schimbare de locuință.

Incunoștiințez onoratul public, că mi-am strămutat locuința

in strada Tököly nr. 5.

Consultare dela { $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{2}$ 9 oare a. m.
2—3 oare p. m.

Dr. Hecht,
medic cercual.

In atențiunea
proprietarilor de pământ, notarilor,
învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(in apropierea gărei de motor), oricine se poate distra plăcut. — În toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt
cu stimă:

Lukács Fülöp László,
cafegiu.

Ministerul Financelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
Datoria Publică.

Nr. 48077

23 Iulie 1907.

Publicațiune.

A 9-a tragere la sorti a titlurilor de rentă 5% amortizabilă din 1903 împrumutul de 185.000.000 lei se va efectua în ziua de **19 August | 1 Sept. 1907** ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 5 din 9 Aprilie 1903.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de lei 908,000 în proporția următoare:

32 titluri à 5,000 lei	. 160,000.—
106 » à 2,500 «	. 265,000.—
278 » à 1,000 «	. 278,000.—
410 » à 500 »	. 205,000.—

826 titluri în valoare nominală de lei 908,000.—

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
M. Șteanu.

Commis

bineversat în branșa de coloniale
se acceptază la

„SEVERINEANA“
societate comercială pe acții
in Caransebeș.

De închiriat

se află un atelier pentru pregătirea de haine bărbătești în comuna Tinca (Tenke, comit. Bihor) cel mai frumos loc, cu judecătoria cercuală, cu o împrejurime mare. Taxa de închiriere 280 floreni, pe un an. Pentru informațiuni a se adresa la

Schwimmer Ignác,
Nagyszalonta.

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune

articole de porțelan

sticlă,

LĂMPI

RAME,

argintărie-china și alpaca

obiecte de lux și tacâmuri.

Jucării de copii. Păpuși.

TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun izvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.

Serviciu prompt și cu atenție!

Cel mai frumos loc de vilegiatură
in ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

în chioscul de nou re-
novat din
Parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece
și **Cofetăria.**

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere partinirea

Mihályi Gyula, cofetari.

Numai articole bune

se pot căpata la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHÉNYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare ^{proeum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.